



Leaflet Kerncijfers Vrijetijdssector Zeeland 2021



**KENNISCENTRUM
KUSTTOERISME**

Aanbod en overnachtingen

Ook in 2021 hadden de maatregelen tegen het coronavirus een enorme impact op het toerisme. Zo ook in Zeeland, al kent de sector qua overnachtingen een voorzichtig herstel. Uit cijfers van het CBS blijkt dat het aantal geregistreeerde overnachtingen in Zeeland uitkwam op 11,1 miljoen, vrijwel gelijk aan pre-coronajaar 2019.

Vorzichtig herstel voor Zeeland

Ondanks de lockdown in de eerste vier maanden van 2021 en fluctuerende maatregelen in de rest van dat jaar steeg het aantal overnachtingen van Nederlandse toeristen in Zeeland ten opzichte van zowel 2020 (+48%) als 2019 (+57%). De reisbehoefte van de Nederlanders compenseerde de daling in het aantal overnachtingen in logiesaccommodaties van buitenlandse toeristen over 2021. Het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen daalde met 10% ten opzichte van 2020 en met 44% ten opzichte van 2019. Het aantal Duitse overnachtingen daalde in 2021 nog eens met 16%, terwijl de Belgen 16% meer overnachtingen in Zeeland doorbrachten dan in 2020. De cijfers in Zeeland komen overeen met de landelijke trend waar een groei te zien is in het aantal overnachtingen van Nederlandse toeristen in eigen land. Hierbij heeft Zeeland van alle provincies de grootste stijging in Nederlandse overnachtingen en de kleinste daling van buitenlandse overnachtingen.

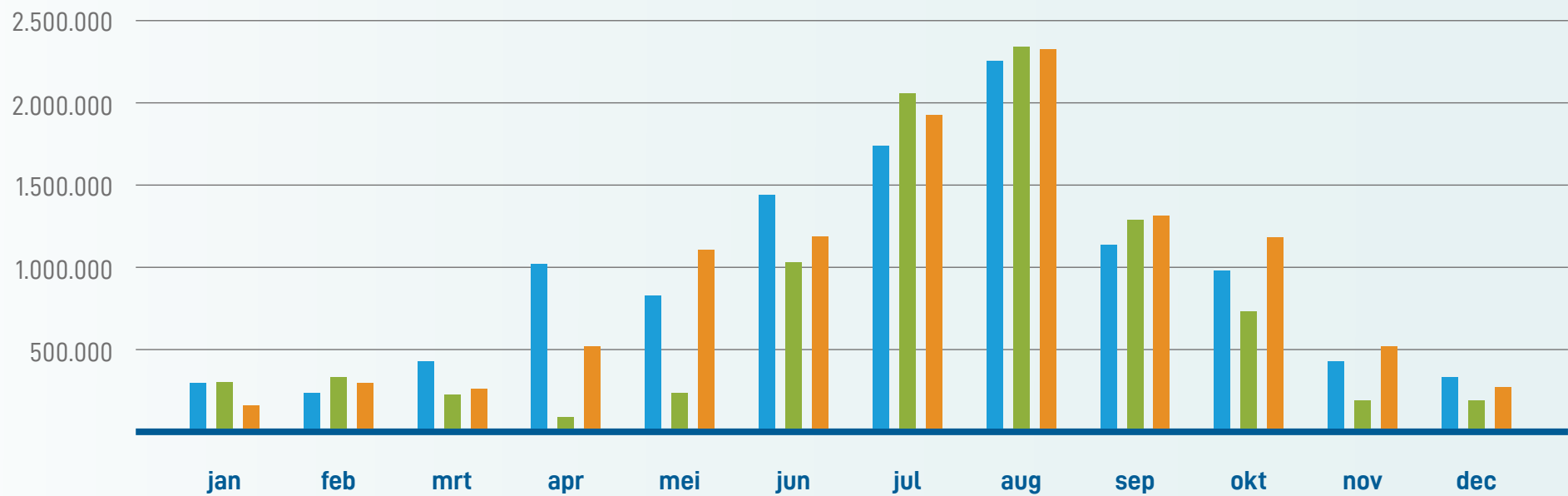
Gekeken naar seizoen zijn verschillen in overnachtingscijfers over de jaren 2021 en 2020 soms groot, zoals weergegeven in figuur 1. In het voorjaar van 2020 was het coronavirus nieuw, grenzen waren dicht, de lockdowns zeer strikt en mensen waren bang. Toerisme viel in het voorjaar van 2020 volledig stil, maar piekte in Zeeland in de zomer van 2020. De nieuwe lockdown in het najaar van 2020 zette weer een rem op het toerisme. Ook in 2021 was er sprake van lockdowns en strenge maatregelen tegen het coronavirus. Toch gingen mensen nu zelfs in lockdown-periode op vakantie waardoor het toerisme in Zeeland in het voorjaar alweer wat herstel liet zien. De zomer was opnieuw druk, maar minder druk dan de zomer van 2020, met name door het wegblijven van Duitse toeristen. Zij grepen in 2021 juist massaal de herfstvakantie aan om naar Zeeland te komen; hierdoor waren oktober en november 2021 drukker dan ooit.

Toekomst

Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen stelde in januari 2022 een verwachting op voor het verblijfstoerisme in Nederland. Naar verwachting zal het inkomend toerisme in 2022 aantrekken waarbij de verwachtingen voor onze buurlanden het meest gunstig zijn. Het toerisme in eigen land zal naar verwachting stabiliseren of licht dalen : meer Nederlanders zullen weer op vakantie naar het buitenland gaan. Voor Zeeland betekent dit naar alle waarschijnlijkheid een groei in het aantal overnachtingen: de Duitse en Belgische markt zijn onze belangrijkste herkomstmarkten.

Figuur 1

Overnachtingen in Zeeland, per maand



Bron: CBS, bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

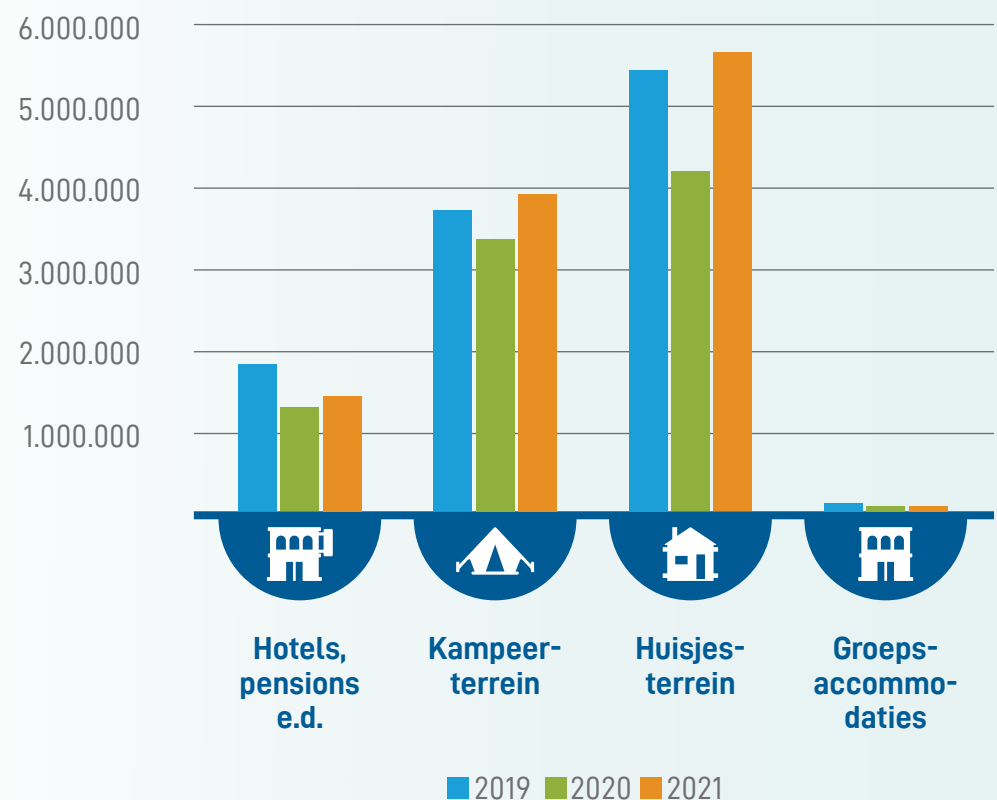
■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

Grote verschillen per accommodatietype

Ondanks het feit dat de overnachtingscijfers weer op peil zijn, is in 2021 nog geen sprake van volledig herstel in het toerisme. Wanneer ingezoomd wordt op de verschillende vormen van logiesaccommodaties zijn grote verschillen te zien. Waar kampeerterreinen en huisjesterreinen (bungalowparken en verhuurchalets op campings) hun overnachtingscijfers weer flink zagen groeien, zag de hotelsector in 2021 slechts een licht herstel. Weliswaar registreerde de hotelsector 11% meer overnachtingen dan in 2020; het is nog altijd 20% lager dan in 2019. Ook de groepsaccommodaties hadden in 2021 nog altijd 34% minder overnachtingen dan in 2019.

Figuur 2

Overnachtingen per accommodatietype



Bron: CBS, bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

Overnachtingen per gemeente

Het CBS meet het aantal overnachtingen van Nederlandse en buitenlandse gasten bij toeristische accommodaties. Echter blijft bij deze aanpak een deel van de overnachtingen buiten beeld, zoals kleine (vaak particuliere) logiesaanbieders, vaste gasten (mensen met een eigen vakantieverblijf zoals een tweede woning of een stacaravan op een vakantiepark) en watersport.

Om een completer beeld te kunnen geven brengt HZ Kenniscentrum Kusttoerisme, met toestemming van de Zeeuwse gemeenten, het aantal overnachtingen in beeld aan de hand van cijfers vanuit de toeristenbelasting en forensenbelasting (tweede woningen). Voor gemeenten die geen toeristenbelasting of geen watertoeristenbelasting heffen, is het aantal overnachtingen geraamd op basis van de omvang van het aanwezige verblijfsaanbod en overnachtingscijfers in vergelijkbare gemeenten.

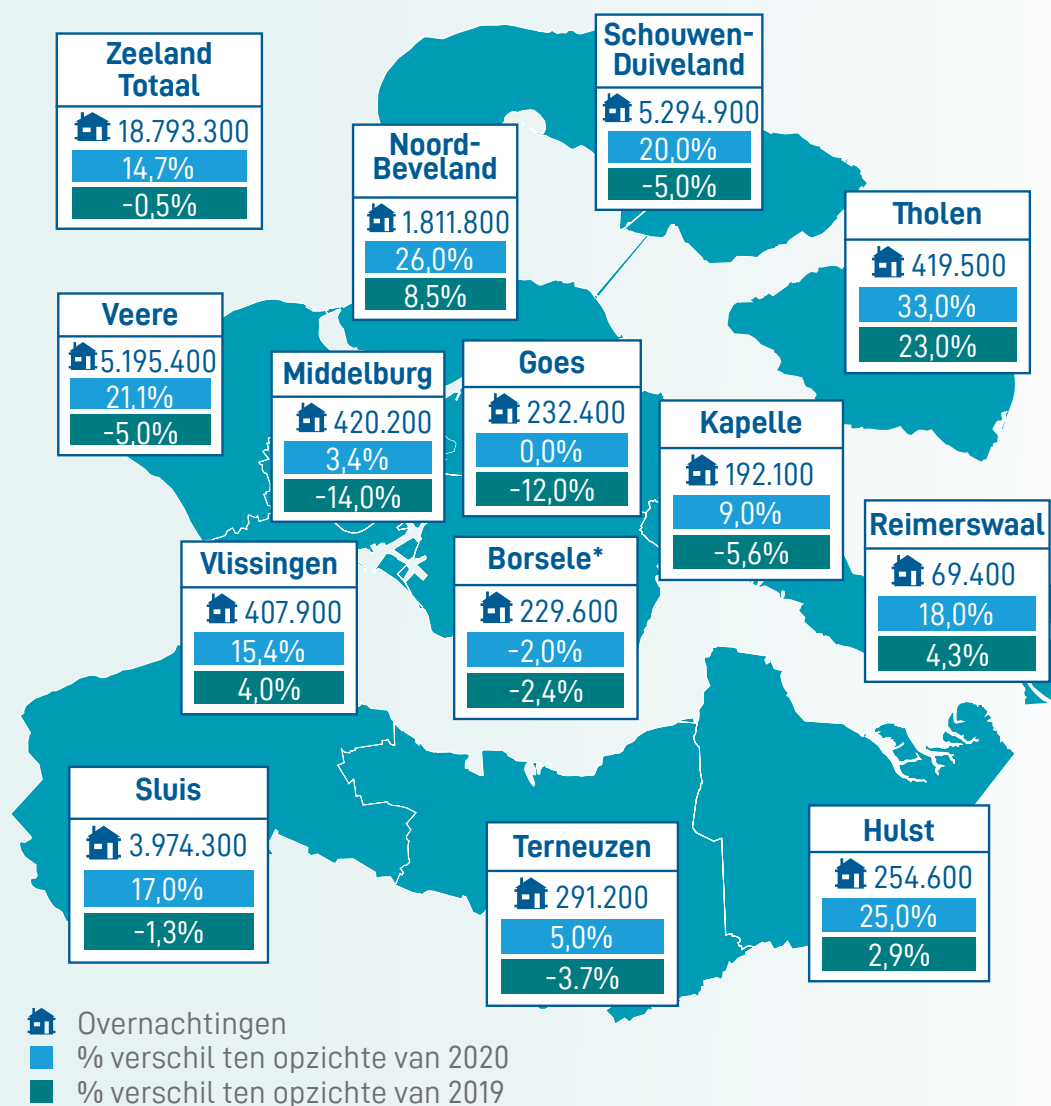
Op basis van deze gegevens raamt HZ Kenniscentrum Kusttoerisme het totaal aantal overnachtingen op circa 18,8 miljoen. 14,7% meer dan in 2020 en 0,5% minder dan in 2019. Het aantal overnachtingen per gemeente is te vinden in figuur 3.

De beschikbare gegevens laten zien dat veel gemeenten qua overnachtingen weer op het niveau van voor de coronapandemie zitten of zelfs een stijging hebben doorgemaakt ten opzichte van 2019. Dit sluit aan op de cijfers van het CBS waaruit blijkt dat toerisme in Zeeland zich voorzichtig herstelt.

Het herstel verschilt sterk per gemeente. Vrijwel alle gemeenten telden in 2021 meer overnachtingen dan in het eerste coronajaar 2020. Tholen en Noord-Beveland zagen zelfs een forse groei ten opzichte van 2019 (pre corona). In Middelburg en Goes blijft het herstel nog het meest achter.



Figuur 3
Aantal overnachtingen per gemeente 2021



* Gemeente Borsele heft geen toeristenbelasting, het aantal overnachtingen is geraamd door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme.

Aanbod per gemeente

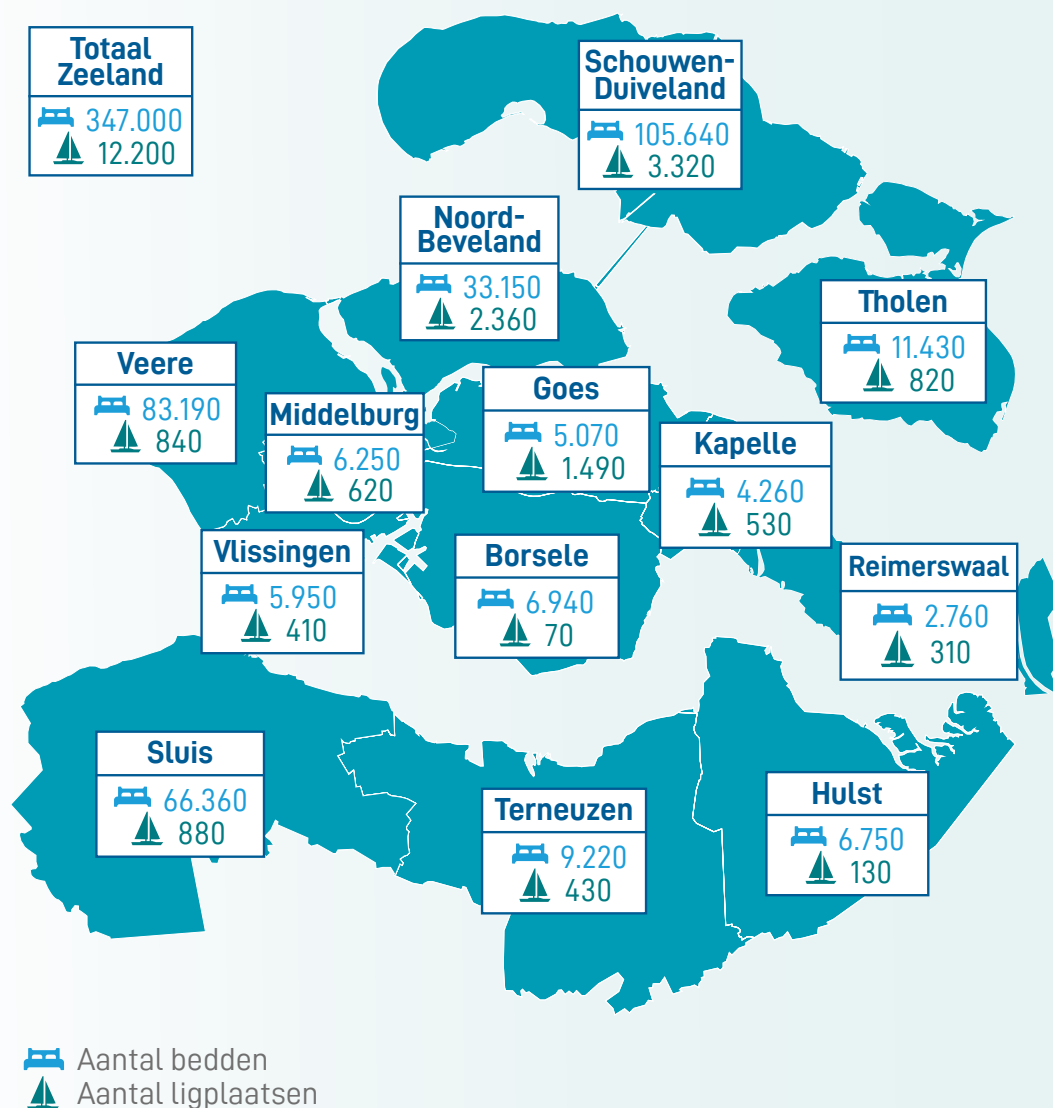
Naast het aantal overnachtingen per gemeente heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme het aantal bedden en het aantal ligplaatsen in jachthavens inzichtelijk gemaakt. Dit is te zien in figuur 4.

De gegevens zijn ontleend aan de Aanboddatabase Verblijfsaccommodaties van HZ Kenniscentrum Kusttoerisme. In deze database zijn alle toeristische accommodaties in Zeeland te vinden, van hotel tot camping, van tweede woning voor privégebruik tot bungalowpark. De gegevens worden jaarlijks geactualiseerd, in samenwerking met Provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten.

Uit de actualisatie blijkt dat Zeeland begin 2022 in totaal ruim 347.000 bedden voor toeristen telt en 84.400 verblijfsaccommodaties. Daarnaast telt Zeeland ook nog eens 12.000 ligplaatsen in jachthavens. Kijkend naar het type aanbod zijn vakantiewoningen en kampeerplaatsen de grootste accommodatievormen in Zeeland. Echter zijn wel verschuivingen zichtbaar in het aanbod. Op verschillende campings werd het aantal jaarplaatsen en/of toeristische kampeerplaatsen verminderd met daarvoor in de plaats onder andere safaritenten, yurts en lodges. Het aanbod per bedrijf werd daarmee meer divers.

Figuur 4

Aantal slaapplekken en ligplaatsen per gemeente in 2021



Voor eigenaren van tweede woningen en voor jaar- en seizoenplaatsen op campings wordt gerekend met een gemiddeld aantal overnachtingen per jaar, gebaseerd op het onderzoek Vaste gasten in Zeeland uit 2017. Vanwege het coronavirus en de restricties voor het gebruik van vaste standplaatsen en tweede woningen in Zeeland in de periode maart t/m mei in 2020, is aangenomen dat het aantal overnachtingen van vaste gasten dat jaar 20% lager was. In 2021 golden deze restricties niet en daarom is er weer gerekend met het gemiddeld aantal overnachtingen per jaar op basis van het onderzoek Vaste gasten in Zeeland uit 2017.

Vrijetijd domein

Horeca

Zoals benoemd in het hoofdstuk 'aanbod en overnachtingen' is in het aantal overnachtingen een herstel te zien na coronatijd. Wanneer we verder kijken dan logiesaccommodaties zien we in de vrijetijdssector echter slechts een matig herstel. De horeca heeft zeer veel moeten incasseren gedurende de opeenvolgende lockdownperiodes in 2020 en 2021. Vanuit de CBS Conjunctuurenquêteⁱ blijkt dat slechts een derde van de Zeeuwse horeca de winstgevendheid gedurende 2021 zag verbeteren. De lockdown van december 2021 heeft deze kleine positieve signalen echter weer de kop ingedrukt.

Attracties en musea

Ook het incasseringsvermogen van attracties en musea is op de proef gesteld. Bijna de helft van 2021 moest men noodgedwongen sluiten vanwege de coronamaatregelen. Mede dankzij het matige zomerweer verliep het hoogseizoen voor de meeste attracties en musea nog behoorlijk goed. De meeste publieksevenementen konden niet doorgaan en veel groepen annuleerden hun bezoek. Vanuit een peiling bij attracties bleek dat 2021 wel wat beter was dan 2020; tweederde heeft het jaar kostendekkend kunnen afsluiten, in 2020 was dit de helft. Uit bezoekcijfers van de musea blijkt eveneens een licht herstel. In 2020 moesten de musea meer dan de helft van hun bezoekersaantallen inleveren. In 2021 was er sprake van een stijging, maar is het bezoekersaantal nog altijd 43% lager dan in 2019.



ⁱ CBS (2022) Conjunctuurenquête. <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82436NED/table?ts=1645173738861>

Watersport

Uit onderzoek van NBTC en Waterrecreatie Nederland blijkt dat veel Nederlanders tijdens de pandemie het water hebben herontdekt. HZ Kenniscentrum Kusttoerisme heeft de cijfers voor Zeeland nader geanalyseerd.

Aandeel watersporters

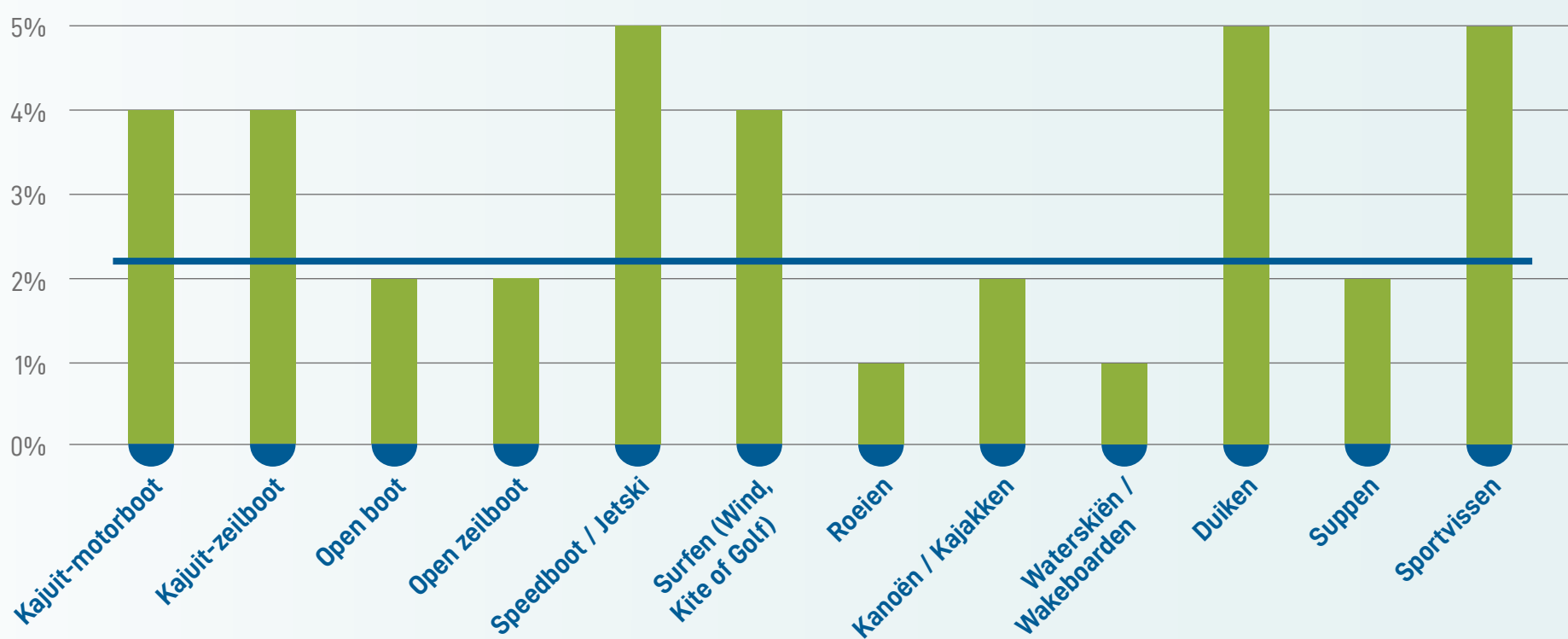
Zeeland telt bovengemiddeld veel watersporters, zo blijkt uit figuur 5. Vooral duiken, sportvissen en het varen met een speedboot of jetski zijn activiteiten waarin de Zeeuwen zijn oververtegenwoordigd. En dat geldt ook voor surfen, zeilen met een kajuitboot of varen met een kajuit-motorboot.



Figuur 5

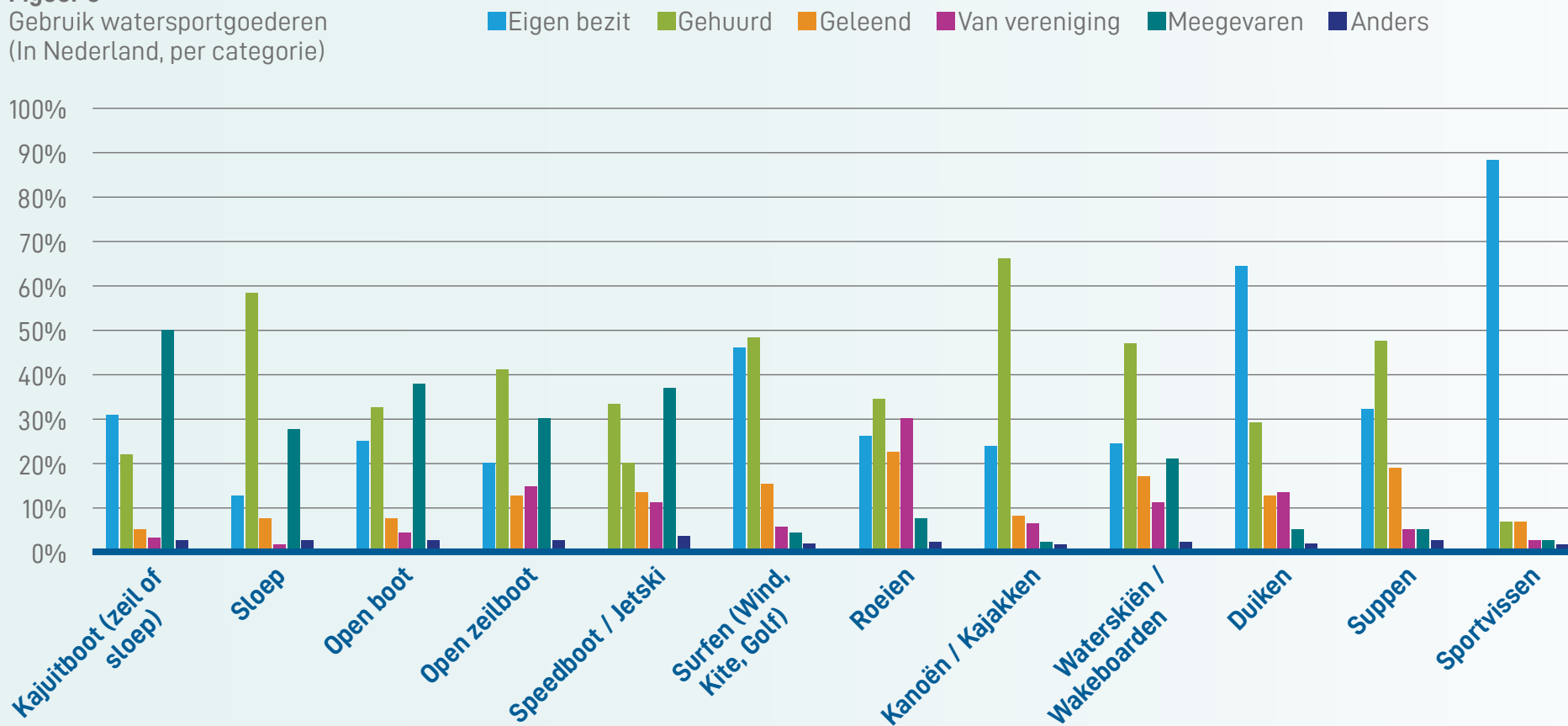
Percentage Zeeuwse watersporters
(Als onderdeel van alle Nederlandse watersporters per categorie)

■ % Zeeuwse watersporters
— % Zeeuwen als onderdeel Nederlandse bevolking



Bron: Wateronderzoek 2021, NBTC & Waterrecreatie Nederland (2022) bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

Figuur 6

 Gebruik watersportgoederen
 (In Nederland, per categorie)


Bron: Wateronderzoek 2021, NBTC & Waterrecreatie Nederland (2022) bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

Gebruik watersportgoederen

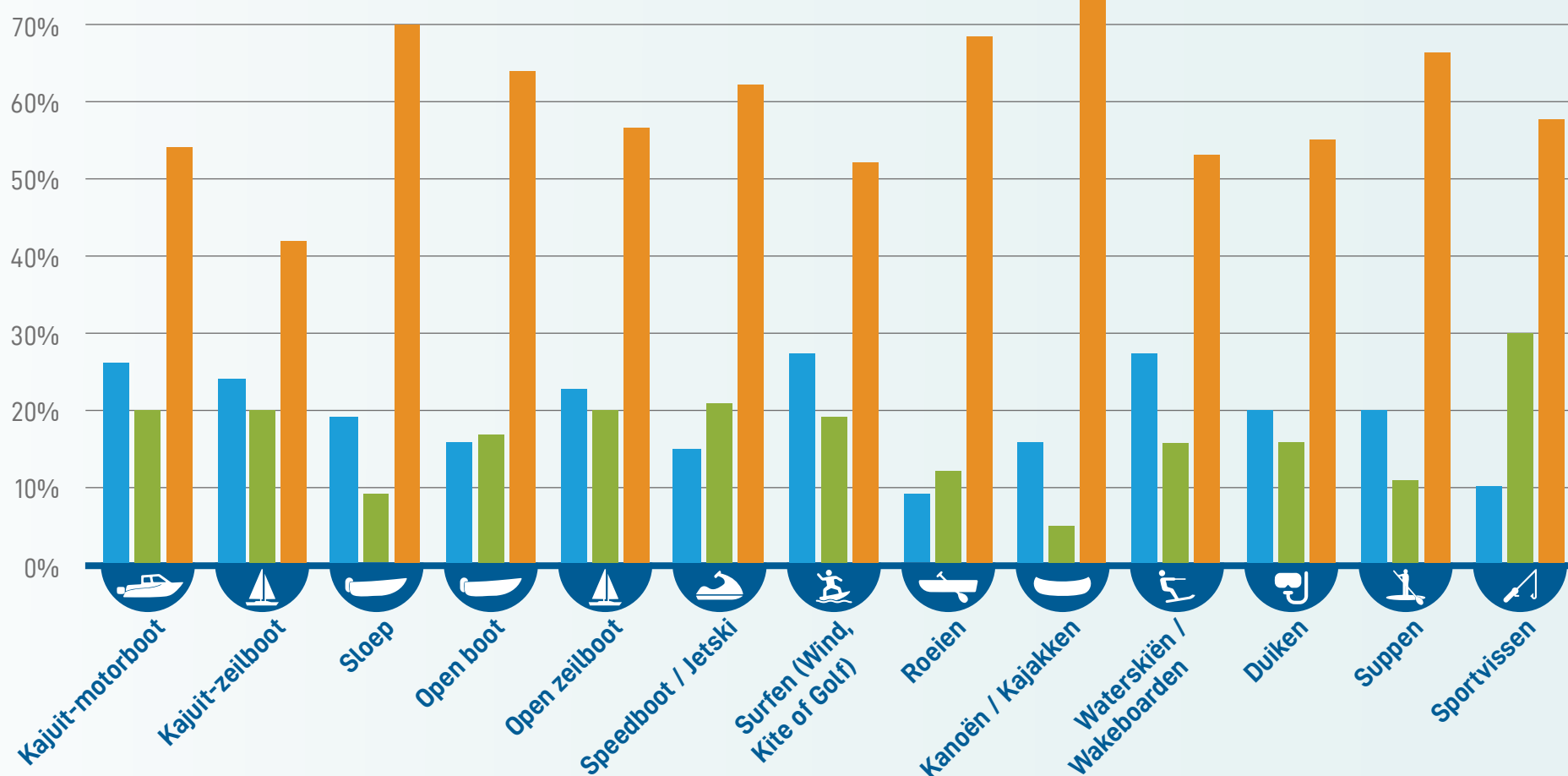
In figuur 6 wordt weergegeven in welke mate watersporters gebruik maken van hun eigen uitrusting. Nederlandse sportvissers, duikers en surfers gebruiken vooral hun eigen watersportgoederen (88%, 64% en 46%). Daarentegen wordt bij het varen met een kajuitboot in de helft van de gevallen meegevaren met anderen. 57% van alle Nederlandse sloepvaarders heeft een sloep gehuurd. Roeien valt op als verenigingsactiviteit: 30% van de Nederlandse roeiers maakt gebruik van boten van verenigingen.



Figuur 7

Watersporten tijdens vakanties of dagtochten
(In Nederland, per categorie)

■ Alleen tijdens 1 of meer vakanties ■ Zowel tijdens 1 of meer dagtochten als vakanties
■ Alleen tijdens 1 of meer dagtochten



Bron: Wateronderzoek 2021, NBTC & Waterrecreatie Nederland (2022) bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

Watersporten tijdens vakanties of dagtochten

Het beoefenen van watersporten door Nederlanders gebeurt voornamelijk tijdens dagtochten. Ongeveer een kwart van de waterrecreanten beoefent watersport alleen tijdens vakanties, dit geldt vooral voor surfen, waterskiën/wakeboarden, varen met kajuitboten en open zeilboten. De respondenten die 'weet niet' hebben ingevuld bij deze vraag zijn in deze grafiek buiten beschouwing gelaten. Hierdoor komen niet alle categorieën gezamenlijk uit op 100%.

Zeeland als locatie voor watersporten

Zeeland is een populaire bestemming voor watersport. 40% van de Nederlandse duikers heeft in de afgelopen drie jaar gedoken in Zeeland. Ook het varen met een kajuit-zeilboot (24%), speedboot / jetski (20%) én surfen (wind-, kite- & golfsurfen, 22%) werden de afgelopen drie jaar relatief veel in Zeeland ondernomen.



Aantal dagen watersport beoefend

Veel Nederlanders beoefenen een watersport slechts 1 tot 2 keer per jaar. Dit geldt vooral voor het varen met de sloep, kanoën/ kajakken en suppen. Dit lijken activiteiten te zijn die men een keer tijdens een uitje (bijvoorbeeld met collega's of familie) onderneemt. Watersportactiviteiten als zeilen, varen met een speedboot of jetski en sportvissen worden wél vaker ondernomen, gemiddeld meer dan 10 keer per jaar.

Gemiddelde besteding

Watersporten waar per persoon per dag(tocht) het meeste geld wordt uitgegeven zijn varen met kajuit-motorboten (€28,30), kajuit-zeilboten (€37,60), sloepvaren (€30,70) en duiken (€29,12). Relatief gezien wordt het minste uitgegeven bij roeien (€10,12), kanoën (€13,45) en suppen (€12,86).

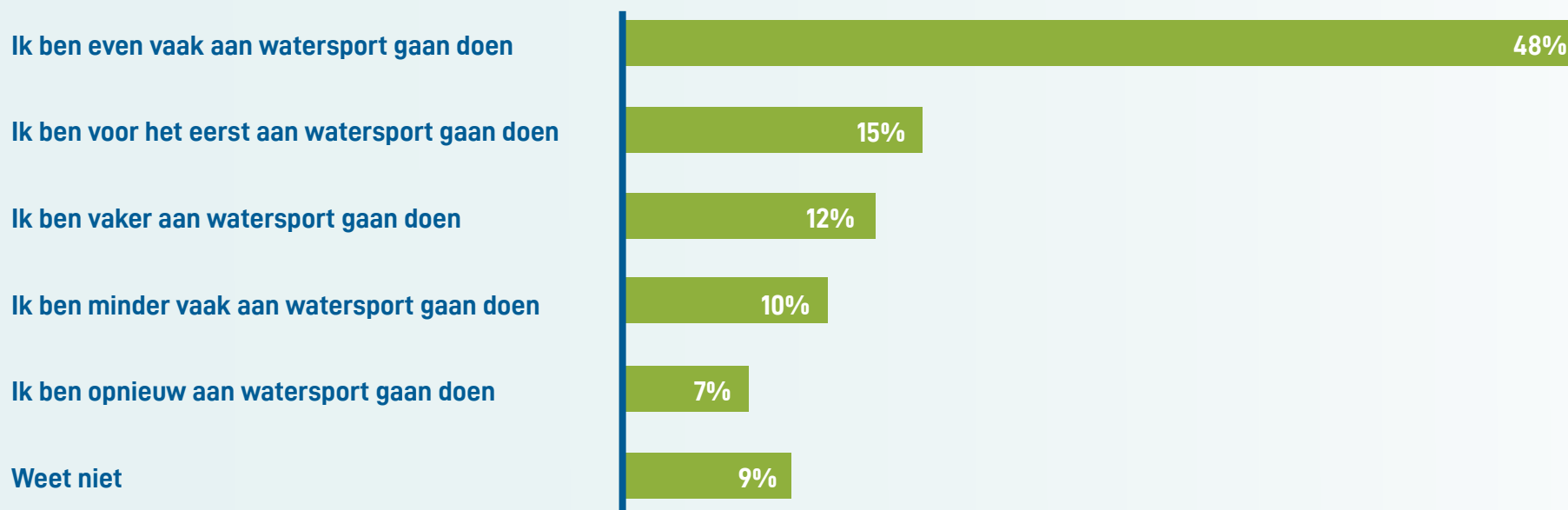


Effect COVID-19 op beoefenen watersport

Sinds het uitbreken van de coronapandemie is 48% van de huidige Nederlandse watersporters even vaak aan watersport blijven doen als voor de crisis. 15% is voor het eerst aan watersport gaan doen en 7% geeft aan opnieuw te zijn gaan watersporten.

Figuur 8

Effect COVID-19 op beoefenen watersport
(In Nederland)



Bron: Wateronderzoek 2021, NBTC & Waterrecreatie Nederland (2022) bewerkt door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme



Bezoekersonderzoek Zeeland

Overheden en ondernemers in de Zeeuwse vrijetijdsector hebben behoefte aan meer kennis over onze gasten. Daarom is het Zeeuws bezoekersonderzoek opgestart, waarin continu, jaarrond informatie wordt verzameld over de Zeeuwse gast. Dit onderzoek is in maart 2022 van start gegaan. Hieronder ziet u een weergave van de resultaten tot en met 13 juni 2022. In deze periode hebben enkele honderden bezoekers de vragenlijst ingevuld. **De weergegeven resultaten zijn niet representatief voor Zeeland**, maar geven een eerste indruk van de resultaten die worden opgehaald binnen het onderzoek.

Reisgezelschap

De vraag 'met wie onderneemt u een uitstapje / bent u op vakantie in Zeeland?' is ingevuld door 374 bezoekers. De meerderheid van deze bezoekers is naar Zeeland gekomen met zijn partner (54%). 27% kwam met zijn of haar gezin met (klein)kind(eren) en 15% kwam met vrienden/kennissen.

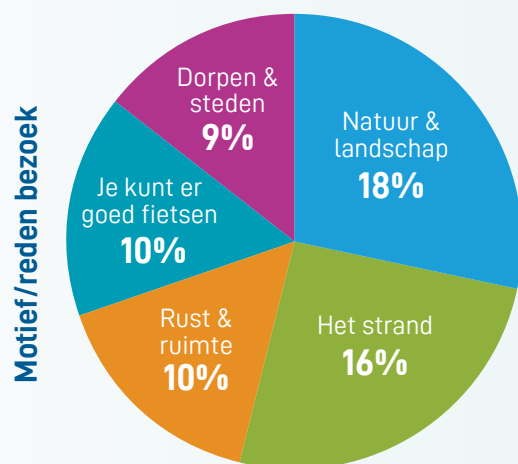
Verblijfplaats

Aan bezoekers die hebben aangegeven dat zij op vakantie zijn in Zeeland of een eigen vakantieaccommodatie hebben in Zeeland is de vraag gesteld in welke plaats zij overnachten of waar hun eigen accommodatie staat. 219 bezoekers hebben deze vraag ingevuld, de resultaten zijn te zien in onderstaande Wordcloud.



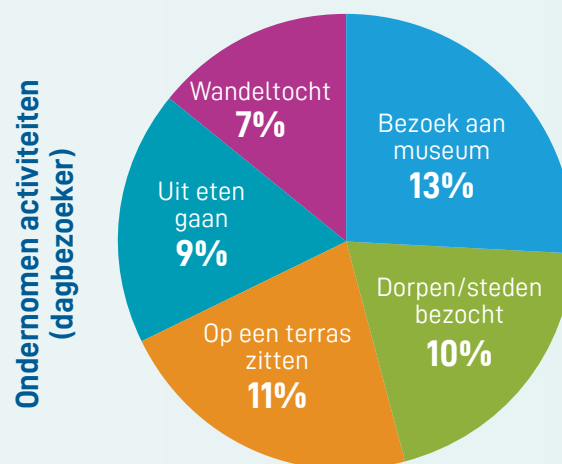
Motief / reden bezoek

Aan bezoekers is gevraagd waarom zij kozen voor een vakantie of daguitstapje in Zeeland. 148 bezoekers hebben deze vraag ingevuld. Hieruit is de volgende top 5 motieven voor een bezoek aan Zeeland naar voren gekomen:



Ondernomen activiteiten

Aan bezoekers die hebben aangegeven een daguitstapje gemaakt te hebben naar Zeeland is de vraag gesteld welke activiteiten zij ondernomen hebben. 103 bezoekers hebben deze vraag ingevuld en hieruit is de volgende top 5 naar voren gekomen:



Bestedingen

Bezoekers die hebben aangegeven in Zeeland op vakantie te zijn, is gevraagd of zij aan konden geven hoeveel zij hebben besteed aan hun verblijfskosten/ accommodatiekosten. 136 bezoekers hebben deze vraag ingevuld. Hieruit blijkt dat bezoekers gemiddeld 209,76 euro per persoon uitgaven aan een accommodatie in Zeeland. Ook dit zijn tussentijdse resultaten die niet representatief zijn voor Zeeland.



Ook aan bezoekers die in de vragenlijst hebben aangegeven op vakantie te zijn of een eigen accommodatie in Zeeland te hebben is gevraagd welke activiteiten zij hebben ondernomen tijdens hun verblijf in Zeeland. 213 bezoekers hebben deze vraag ingevuld en hieruit is de volgende top 5 naar voren gekomen:



Arbeidsmarktcijfers gastvrijheidssector (horeca, Nederlandse dagattracties, toerisme, watersport en recreatie)

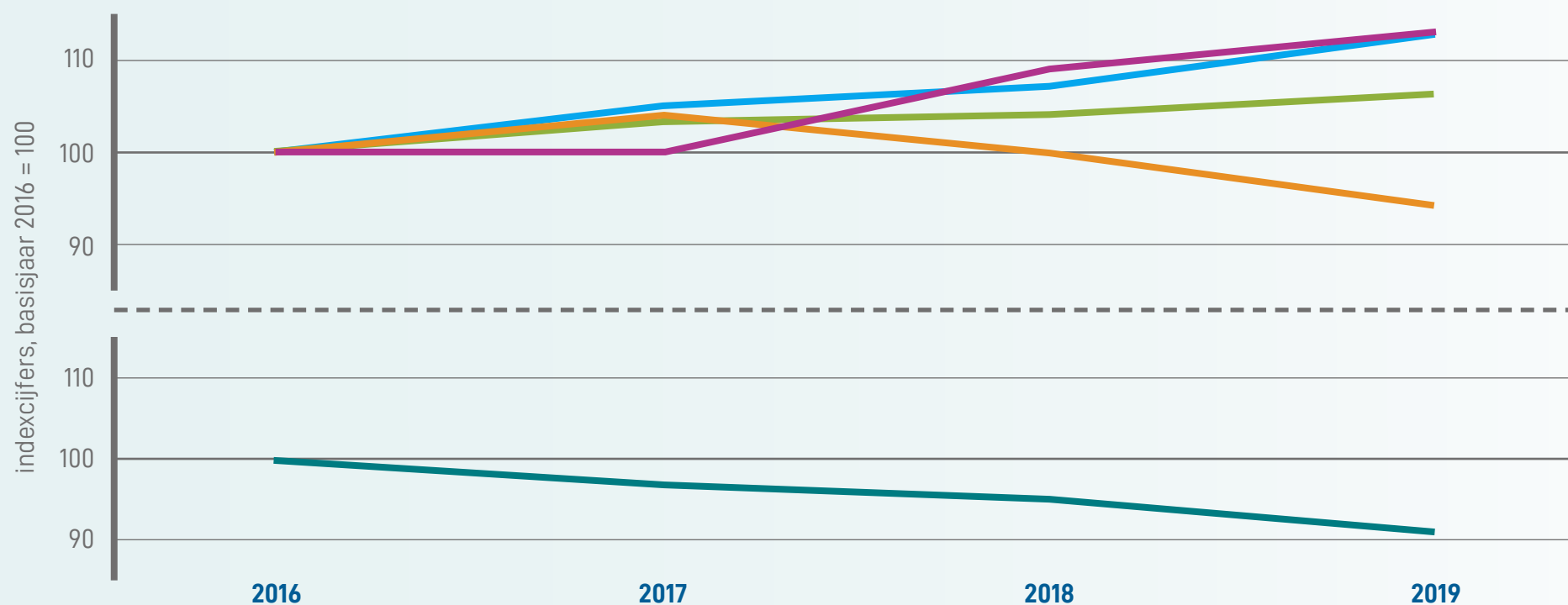
De arbeidsmarktmonitor van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) ontwikkeld in samenwerking met Gastvrij Nederland¹ laat goed zien dat de arbeidsmarkt in de gastvrijheidssector in de loop der jaren de balans is kwijtgeraakt. HZ Kenniscentrum Kusttoerisme heeft deze cijfers nader geanalyseerd.



Figuur 9

Ontwikkelingen gastvrijheidssector Zeeland

— Aantal bedrijven — Aantal dienstverbanden — Instroom t.o.v. totaal dienstverbanden
— Uitstroom t.o.v. totaal dienstverbanden — Aantal mbo studenten Nederland



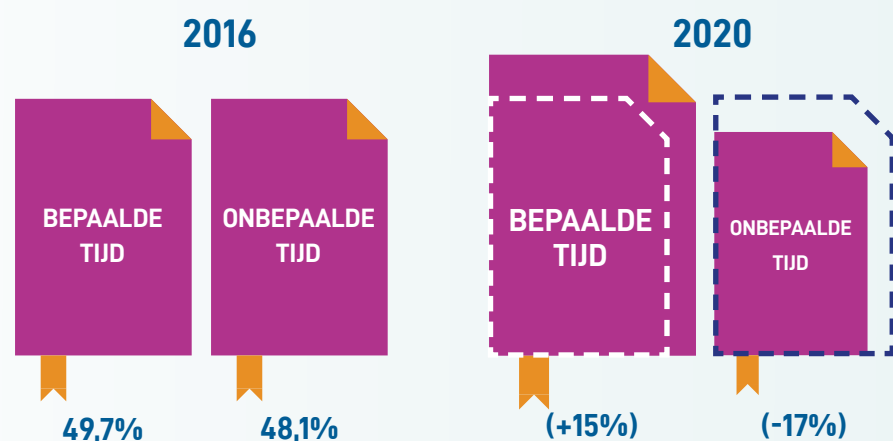
Het aantal bedrijven en het aantal dienstverbanden groeide in de periode 2016 - 2019, terwijl aan de andere kant de instroom daalde en de uitstroom steeg. Op nationaal niveau daalde het aantal mbo studenten betrokken bij opleidingen gerelateerd aan de

gastvrijheidssector. Daarbij werden ontwikkelingen op de arbeidsmarkt door het uitbreken van de coronacrisis versneld. Zo daalde in 2020, het eerste jaar van de coronacrisis, het aantal dienstverbanden fors en vergrootte de disbalans in de in- en uitstroomcijfers.

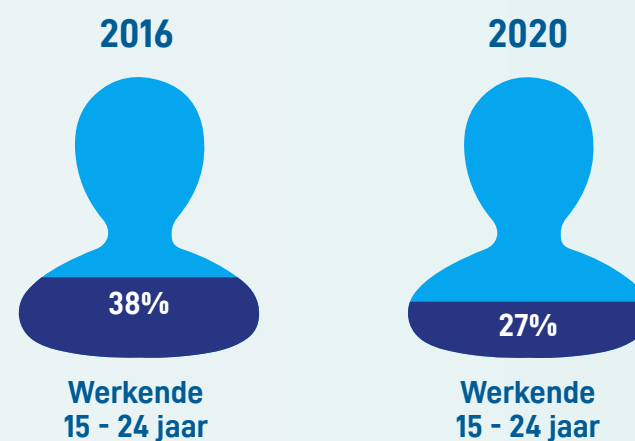
De coronacrisis heeft ook invloed op andere aspecten van arbeid. Bijvoorbeeld in de verdeling in contractsoorten en samenstelling in het personeelbestand. Zo had in Zeeland in het jaar 2020, tegen de trend van de jaren daarvoor in, een meerderheid van het aantal dienstverbanden een contract voor bepaalde tijd. Een logische verklaring hiervoor is het verdwijnen van

de flexibele schil bij veel bedrijven als gevolg van de maatregelen tegen het coronavirus (UWV, 2020). Door het wegvallen van deze flexibele schil is het aantal werknemers in de leeftijdscategorie 15 tot 24 jaar in 2020 substantieel lager dan in de jaren daarvoor. Dit geldt ook voor het aantal medewerkers met minder dan 1 jaar branche-ervaring.

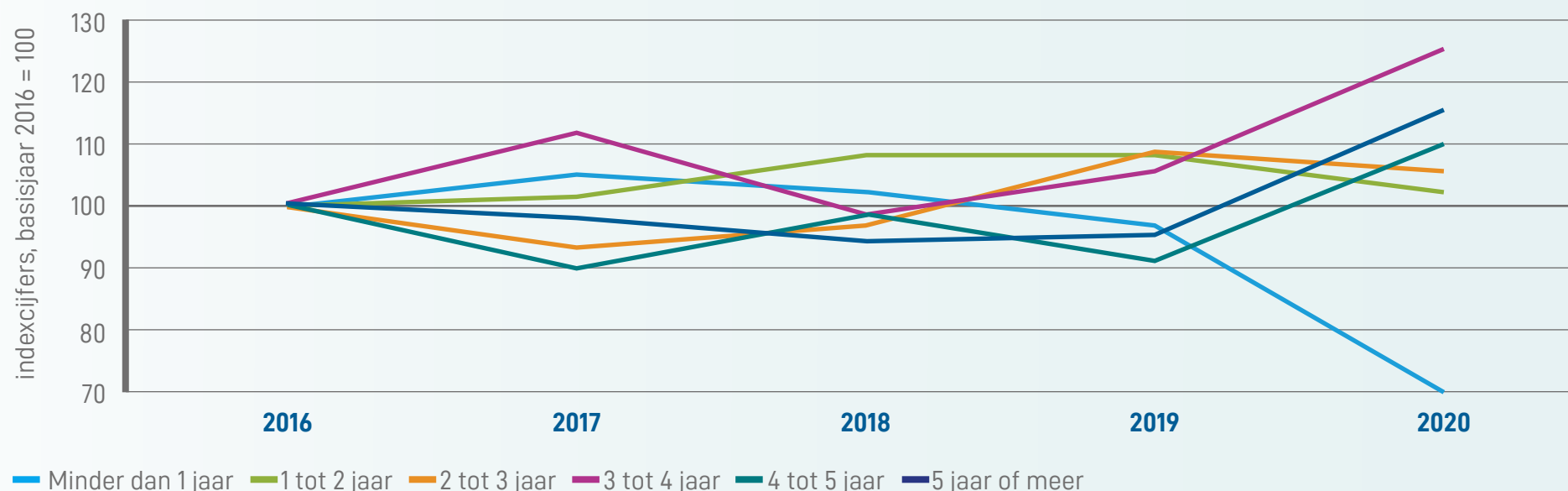
Figuur 10
Verdeling contractsoort



Figuur 11
Aantal werkende in de leeftijd 15 -24 jaar



Figuur 11
Verdeling contractsoort naar branche-ervaring



¹ Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen & Gastvrij Nederland. (2021). Arbeidsmarktmonitor. <https://dashboard.nbtc.nl/dashboard/arbeidsmarktmonitor>

Colofon

Deze publicatie is samengesteld door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme, met subsidie van Provincie Zeeland.

©2022, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme
Overname van gegevens is toegestaan met bronvermelding.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

p/a HZ University of Applied Sciences
Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen
Telefoon: 0118 - 489 756

E-mail: kenniscentrumtoerisme@hz.nl

Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl



KENNISCENTRUM
.....
KUSTTOERISME

